

"Valitsus ei peaks looma illusioone, et meie kütusehinnad on Eesti ettevõtetele ja kodanikele ülemäära soodsad ning kõrgem maksukoormus jääks tarbijale märkamata."

Eesti õliühingu tegevdirektor Toomas Saks, Postimees

► KOMMENTAAR

Andres G. Adamson

Kodutunne toob koju

Tallinna kunstimuseumis toimus 27. märtsil konverents "Tööränne Põhja- ja Baltimaades. Sisserände trendid ja valmisolek muutusteks", kus teadlased, eksperdid ja poliitika kujundajad arutlesid, kas piirkond on valmis selleks, et Balti riikidest võiks saada tagasipöördujate sihtriigid.

Professor Tiit Tammaru illustreeris numbritega Eestit kui väljarände riiki: aastatel 1989–2011 on Eesti rändesaldo ligi 200 000 inimesega negatiivne ja eestlaste osa selles mõtlemapanavas statistikas 38 500 inimest. Eestisse tagasipöördujate olulisid aspekte on, et eestlasti on tagasi tulnud umbes 40 protsenti lahkunutest ehk 18 000 inimest, muu rahvuse esindajaid aga alla viie protsendi.

Väljatoomist väärrib tõik, et uussisserännanud on kõrge kvalifikatsiooniga. See viitab vajadusele igati arendada haridussüsteemi ja motiveerida meie inimesi kompetentside omandamisel, pidurdamaks väljarännet. Peamiselt toimub sisseränne SRÜ riikidest.

Kodutunde loomine

Euroopa Liidu liikumisvabaduse puhul on rände mõjutegurid elatustasemetest erinevus riigiti, rändeks sobivate inimeste olemasolu lähterõõm ja nõudlus sihtriigis. Rändejõud liigutavad inimesi vähem jõukamate riikidest jõukamatesse. Mida suurem on elatustaseme erinevus, seda võimsam on vool rändehoovuses, ülevad sellealased Newtoni seadused.

Kui riigist välja viivad majanduslikud põhjused, siis tagasi toob eelkõige kodutunne. See on puhtalt emotsiooni küsimus. Seda tunnet Eesti vähemusrahvustel pole ja nemad tagasi ei tule. Eestlastel aga on.

Siit tuleneb oluline poliitika fookus või suur narratiiv, nagu kombeks öelda: kodutunde tekitamine ja isamaalise kasvatamine. See on keeruline sotsiaalne, majanduslike ja pedagoogiliste protsesside kompleks, kus tulemusi annab aus, mitmetahuline, lahendusi näitav ja motiveeriv käsitlus. Oluline märksõna on "positiivsus", et inimesed tunneksid,

Pärnu abilinnapea

Meelis Kukk

et nende vaimse maailma ja kodutunde tugevdamisel saab peale iseenda lootua avalikule võimule.

Nende teemade üle mõtlemissiks on sobiv panna taustaks mängima Olav Ehala - Juhan Viidingu "Kodulaul", mis tõstab tuju ja aitab võimendada head kitsaskohtade kiuste.

Mitmetahuline võimekus

Samad seaduspärasused, mis kehtivad riikide vahel, toimivad Eesti-siseselt. Kodutunne on numbriliselt pea mõõdetamatu kategooria, majandusliku seisundi näitajatega on vastupidi. Arvestada tuleb seejuures, et trendid muutuvad majanduses ja demograafilises protsessis on pika inertsiga. Trendide tekkimisele viitavad muutused operatiivnäitajates, mille mõju avaldub aastate möödudes.

Hinnangute andmisel eksisteerib subjektiivsuse faktor. Kui ilu on vaataja silmades, siis tõde on tegijate peas ja südames.

Siseministeriumi tellimisel on hulk aastaid koostatud kohaliku omavalitsuse võimekuse indeksit. See ei ole ideaalne näitaja, mis annaks valdaded ja linnadest täieliku, kõikehõlmava pildi. Siiski on selle põhjal tehtud üks ülevaatlilikumaid edetabeleid, millest on kasu nii omavalitsustele endale kui kõigile neile, kes Eesti kohaliku elu suundumuste vastu huvi tunnevad.

Indeksi koostajad võtavad arvesse 29 näitajat. Näitajatekogumi üks väärtusi on üheksa-aastane järjepidevus, mis samal ajal on puudus. Andmed ja hindamistulemused, mis kümnend tagasi

märkisid progressi, võivad tänapäeva kiire arengutempo puhul omandada vastupidise tähenduse. Aga see on lahendatav, küll vajanud asjad saab alati jalule tõsta.

Ülaltoodu selgitamiseks võtan vaatluse alla ühe kuuest komponendist: kohaliku omavalitsuse teenused. Pärnu linn oli selles suhtes 2013. aastal 61. ja 2010.–2013. aastal 17. kohal, kusjuures mõlemal juhul ajaliselt langeva joonega. See komponent iseloomustab kohaliku omavalitsuse teenuste mahtu ja mitmekesisust. Alakomponentide hulka kuuluvad haridusteenused, sotsiaal- ja tervishoiuteenused, vaba aja teenused ning majandus- ja keskkonnanõueteenused.

Hinnatakse teenuste olemasolu ja mitmekesisust ja kulusid vastava teenuse osutamiseks rahvastiku või teenuse tarbija kohta. Omavalitsused järjestatakse näitajate väärtuste järgi, neile antakse järgupunktid, mille summeerimisel saadakse koht edetabelis. Lihtne.

Kvaliteet ja efektiivsus

Et aru saada, kuhu püüelda, tuleb võrrelda end parimatega.

Teenuste komponendi suhtes on kõige võimekam 2013. aasta tulemuste põhjal Võru linn. Pärnu linnas on vaadeldavad teenused Võruga võrreldes samaväärsed või mitmekesisemad ehk siit tuleb edu meile. Pärnu jääb selgelt alla elaniku kohta teenuste osutamise kulddega.

Kui oleksime kulutanud sama väärselt Võru linnaga, läinuks selles veel 16 711 654,32 eurot. Jah, 16,7 miljonit eurot lisakulu olnuks selles kategoorias võidu hind aastal 2013. See on paari miljoni võrra suurem rahahulk, mille investeerisime aastatel

2010–2013 teedesse, lasteasutustesse ja muusse linna varasse (15,1 miljonit eurot). Kas sellist Pärnut me siis tahaksime – kuluskesket ja investeerimissuutmatut? Vastan ise kõigi mõtlevate inimeste eest: ei.

Kõhklejad võivad arvata, et vahest on meil teenuste tase viletsavõitu. Seegi pole tõsi, meie teenused on head. On üks valdkond, kust on võtta võrdlusandmeid: haridus. 2013. aasta tulemuste põhjal on reastatud Eesti koolid. Esimese 30 hulgas on kolm Pärnu kooli: Sütevaka, Koidula ja ühiskooli. Võru Kreutzwaldi gümnaasiumi leiame 48. kohal.

Meie inimesed teevad head tööd, meie teenused on kvaliteetsed ja asutused efektiivsed. Võrdleme kahte samasuguseid tooteid valmistavat ettevõtet: ühes saadakse hakkama märgatavalt väiksemate kuludega kui teises, nomenklatuur on laiem ja kvaliteet korralik. Suutlikum on kahtlemata esimene ja teise eluiga kujuneb turul üürikeseks, kui kiiresti midagi ette ei võeta.

Ühes potis ei saa keeta kahte suppi, avalik ja erasektor ei saa toimida eri põhimõtete järgi. Järjest enam tuleb avalikus sektoris ausse tõsta turumajanduslike aluseid kõigi selles ruumis tegutsevate osaliste poolt.

Olen OÜ Geomedia juhi Rivo Noorkõivuga vahetanud läinud aasta lõpul mõtteid kohaliku omavalitsuse võimekuse mõõtmise teemal ja kokku leppinud arutelu võimaliku kohaga Pärnus. Teemakohaselt on Geomedia poole pöördutud mujaltki ja et aja jooksul vajab igasugune süsteem korrigeerimist, tekitab kaasamõtlemise osalusel eel- ja järeloludele vastav vahend omavalitsuste seisundi kajastamiseks.

Geomedia poole pöördutud mujaltki ja et aja jooksul vajab igasugune süsteem korrigeerimist, tekitab kaasamõtlemise osalusel eel- ja järeloludele vastav vahend omavalitsuste seisundi kajastamiseks.

Pärnu Postimees

Pärnus hiilib ringi püromaan

Kahel nädalal on Pärnus süttinud puukuurid. Sellega on põhjustatud rahalist kahju linlastele ja vähemalt ühel juhul lähedal asuvale toitlustusettevõttele. Ajakirjanduses avaldatu põhjal ei märgatud kordagi enne tule puhkemist õues midagi kahtlast ja miski ei viidanud sellele, et pimeduse varjus hiilib tikke krabistav püromaan, kes tegeleb tahtliku süütamisega.

Terminitesse süvenedes on püromaan meditsiiniline diagnoos ja tahtlik süütamine juriidiline termin koos kõige sellest tulenevaga. Jättes juriidika asjatundjatele, peab mõtlema, mida ette võtta.

Üks, mis kuuride omanikele on selgeks saanud, on vajadus oma kõrvalhooned kindlustada. Ehkki pahatahtlikkuse vastu on raske saada, leevendab kindlustus tagajärgi.

Kuigi üheski kõnealustest kuuridest polnud elektrit ega küttekehi, pääses tulli kellegi käest ikka valla. Viimatistes põlengutes sai kahjustada kaubik ja ohus olid inimeste korterid. Ühe põlengu puhul hoidis halvima ära kuuri tulemuür.

Päästjad on kahtlustanud sarisüütajat. Oöl vastu laupäeva kesklinna lühikeste vaheaegadega puhkenud põlengute puhul on see tõenäoline. Pärnu Postimehe pildidelt võib tuvastada, et hili- sele ajale vaatamata jätkus tulekahjudele publikut. Asjatundjad teavad rääkida, et sarisüütaja on sageli uudishimutsete hulgas ja jälgib rahuldustundega, kuidas päästjad tema kätetööd kustutavad.

Sarisüütajast püromaan kujutab tihedalt hoonestatud Pärnu kesklinnale suurt ohtu. Seda enam, et peale kuuride leidub puitmajade piirkondades hooned, mida ei kasutata ja kuhu pääsevad kodutud.

Igasse tagaõue kaameraid seada pole tõenäoline, aga liikumine kesklinna tänavatel ja põlengukohtade läheduses peaks olema võimalik lindile võtta. Kui püromaan puuri ei saa, peab vist hakkama mõtlema linnavahi ameti taastamisele.

(arvamus@parnupostimees.ee)

► 90 AASTAT TAGASI

Pärnu Postimees

Wist enam kui pool aastat on sellest mööda, kui kohaliku ühiskonnaga lastewanemate koosolek pöördus linnawalitsuse poole tungiva palve ning nõudmisega, et täidetaks ühiskonnaga ühel asuval tiik, mis terwishoidlikult hädaohtlik ning sinna weetud mustuse tõttu ära rikub õhu koolimaja ümbruses. Seni pole aga linnawalitsus häaks arvanud seda lastewanemate palvet täita, küll aga laseb ta veel tähendatud tiiki wedada igasugust rämpsu, mis koolimaja ümbruses halva lõhna laiali laotab. Eriti wastikuse muutub kogu see kupatus aga nüüd, kewadisel lumesulamise ajal. Kas ei leiduks siis tõesti võimalusi selle tiigi täitmiseks, et päästa õpilasi hingematvast "aroomist".

(Pärnu Postimees 6. aprillil 1925)